

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان جهاد کشاورزی استان اردبیل
مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان اردبیل

روش صحیح هرس انگور رقم کشمش

نگارش:

مهندس عادل پیرایش

مهندس رمضان گنجه

مهندس یوسف جهانی

نشریه فنی، شماره ۴۲، سال ۱۳۹۴

بسم الله الرحمن الرحيم

نشریه فنی

روش صحیح هرس انگور رقم کشمش

نگارش

مهندس عادل پیرایش

بخش تحقیقات باغبانی، مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان اردبیل

(مغان)، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، اردبیل، ایران

مهندس رمضان گنجه^۱

مهندس یوسف جهانی^۱

۱ بخش تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر، مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع

طبیعی استان اردبیل (مغان)، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، اردبیل، ایران

سال انتشار

۱۳۹۴

نشریه فنی، شماره ۴۲، سال ۱۳۹۴

این نشریه در تاریخ ۴۷۲۶۳ با شماره ۱۳۹۴/۳/۲۵ در مرکز اطلاعات و مدارک علمی

کشاورزی به ثبت رسیده است

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان جهاد کشاورزی استان اردبیل
مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان اردبیل

عنوان نشریه: روش صحیح هرس انگور رقم کشمش

نگارش: مهندس عادل پیرایش، مهندس رمضان گنجه، مهندس یوسف جهانی

ویرایش علمی: مهندس عادل پورمحبت، مهندس حسن اصغری

ویرایش فنی: مهندس عظیم نمازی، مهندس علیرضا خواجهی، مهندس مقصود ضیاچهره

ناشر: سازمان جهاد کشاورزی استان اردبیل - مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی

شمارگان: ۵۰۰ جلد

نوبت و سال انتشار: اول / ۱۳۹۴

شماره نشریه فنی: ۴۲

قیمت: رایگان (مخصوص کارشناسان و بهره‌برداران بخش کشاورزی)

نشانی: اردبیل - مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان اردبیل،

تلفن: ۳۲۷۵۱۵۷۹ (۰۴۵)

اردبیل - شهرک اداری بعثت، سازمان جهاد کشاورزی استان اردبیل،

مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی، تلفن: ۳۳۷۴۳۵۰۰ (۰۴۵)

مخاطبان نشریه:

کارشناسان، مروجان، کشاورزان و تولیدکنندگان انگور

اهداف آموزشی:

شما خوانندگان گرامی در این نشریه با:

- مناسب‌ترین روش هرس انگور رقم کشمش
- مزایای هرس
- ضرورت انجام هرس در انگور آشنا خواهید شد.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۶	مقدمه
۶	هرس
۷	مزایای هرس
۷	ضرورت انجام هرس انگور
۷	هرس انگور
۹	توصیه‌های فنی
۱۱	منابع مورد استفاده

مقدمه

انگور یکی از مهم‌ترین محصولات باغی در ایران و جهان به شمار می‌رود. براساس آمار فائو در سال ۲۰۱۲، سطح زیرکشت انگور در جهان ۶۶۹ هزار هکتار بوده که اسپانیا با ۹۴۳ هزار هکتار در مقام اول، فرانسه با ۷۶۰ هزار هکتار در مقام دوم، ایتالیا با ۶۹۶ هزار هکتار در مقام سوم و ایران با ۲۱۵ هزار هکتار در مقام هشتم جهان قرار دارد. براساس همین آمار، در سال ۲۰۱۲ کل تولید انگور در دنیا ۶۷ میلیون تن بوده که کشورهای چین، آمریکا و ایتالیا به ترتیب در رتبه اول تا سوم و ایران با ۲۱۵۰ هزار تن در مقام هشتم دنیا قرار دارد. مناطق عمده تولید انگور در ایران عبارتند از استان‌های فارس، خراسان، قزوین، آذربایجان شرقی و غربی، همدان و اردبیل، که استان اردبیل با داشتن ۲۵۰۰ هکتار سطح زیرکشت و تولید حدود ۲۲۵۰۰ تن محصول، یکی از مناطق مهم پرورش و تولید انگور در کشور به شمار می‌رود.

هرس

هرس یعنی بریدن یا قطع کردن قسمت‌هایی از اندام گیاهان براساس فرمول و هدف معین به منظور ایجاد تعادل بین رشد رویشی و زایشی، اندام‌های هوایی و زیرزمینی.

مزایای هرس

- افزایش عمر بوته‌های انگور
- افزایش میزان محصول
- ایجاد فرم مناسب و دلخواه برای بوته‌ها
- جوان کردن بوته‌های پیر و مسن
- افزایش کیفیت خوشه‌های انگور

ضرورت انجام هرس انگور

اگر یک بوته مو هرس نشود حدود ۲۵ عدد شاخه و در روی هر شاخه حدود ۳۰ عدد جوانه وجود خواهد داشت که در فصل بهار تقریباً ۶۰ الی ۸۰ درصد این جوانه‌ها رشد خواهند نمود و درخت توانایی تغذیه تمام شاخه‌ها و خوشه‌ها را نخواهد داشت. بنابراین، درخت رفته رفته ضعیف و پیر شده و کیفیت محصول و عملکرد آن به شدت کاهش می‌یابد. لذا جهت جلوگیری از این وضعیت، لازم و ضروری است که همه ساله درختان مو هرس شوند.

هرس انگور

هدف از هرس مو، به وجود آوردن تعادل بین ریشه و سایر قسمت‌های هوایی گیاه است تا میوه کافی و با کیفیت از آن بدست آید و زمینه رشد بوته را که تامین

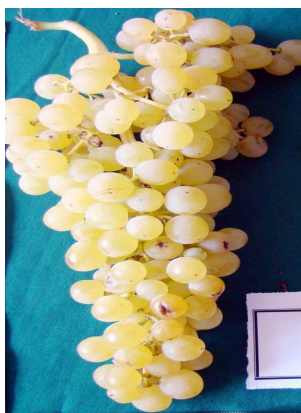
کننده میوه سال آینده است، فراهم نماید. هرس صحیح، علاوه بر تنظیم رشد بوته، مقدار محصول را نیز بالا می‌برد. قبل از انجام هرس، باید به واکنش گیاه در برابر هرس دقت کافی شود. چون حذف قسمت رویشی گیاه موثر در هر زمان از سال، از قدرت میوه‌دهی بوته که با سطح برگ ارتباط دارد، می‌کاهد. مقدار زیاد میوه در یک بوته، تا حدودی از رشد رویشی بوته موثر می‌کاهد. به همین دلیل در سال بعد، مقدار میوه به شدت کاهش می‌یابد. به عبارت دیگر، مقدار میوه در یک بوته با مقدار شاخه و برگ همان بوته در حد معین نسبت مستقیم دارد. بنابراین عملکرد و کیفیت میوه گیاه، زمانی خوب خواهد بود که گیاه از رشد رویشی و زایشی متعادل برخوردار باشد.

توصیه‌های فنی

- ۱- جوانه‌های پایینی رقم کشمشی (جوانه‌های اول تا سوم) عقیم بوده و تولید میوه نمی‌کنند. بنابراین توصیه می‌شود به صورت ۶ جوانه‌ای هرس شود.

شکل ۱- نمونه‌ای از شاخه ۶ جوانه‌ای

شکل ۲- اندازه خوشه انگور رقم کشمشی در هرس ۶ جوانه‌ای

۲- جهت جلوگیری از پیری زودرس و لخت شدن تنه مو، باید در هنگام هرس، در کنار هر شاخه بارده، یک شاخه جانشین انتخاب و آن را به صورت دوجوانه‌ای هرس نمود.

۳- در مناطقی که زمستان‌های معتدل دارند می‌توان هرس خشک را در پاییز و بلافاصله بعد از ریزش برگ‌ها انجام داد. این کار باعث افزایش کیفیت محصول سال آینده می‌شود.

۴- در مناطقی که زمستان‌های سرد و شدید دارند، هرس مو در فصل پاییز، باعث خشکیدن بسیاری از شاخه‌های بارده خواهد شد. بنابراین توصیه می‌شود در این مناطق هرس خشک حتماً در اواخر زمستان انجام گیرد.

۵- در مناطقی که خطر سرمای دیررس بهاره وجود دارد، توصیه می‌شود هرس مو تا اوایل فروردین ماه به تاخیر بیافتد. چون هر چه درختان مو دیرتر هرس شوند، رشد آنها دیرتر شروع شده و از خطر سرمای دیررس بهاره در امان می‌مانند.

منابع مورد استفاده

- ۱- بی‌نام، ۱۳۸۷. آمارنامه کشاورزی. اداره کل آمار و اطلاعات وزارت کشاورزی.
- ۲- تقی‌لو، ح. و عدالت، ع. ۱۳۸۷. باغبانی (موکاری). انتشارات آوای نور.
- ۳- تفضلی، ع، حکمتی ج. و فیروزه پ. ۱۳۷۰. انگور. انتشارات دانشگاه شیراز.
- ۴- نجاتیان، م.ع. ۱۳۷۸. بررسی اثرات تعداد جوانه بوته و طول شاخه یک‌ساله بر قدرت باروری و برخی خواص کمی و کیفی انگور بی‌دانه سفید. خلاصه مقالات دومین کنگره علوم باغبانی ایران، کرج. ص ۱۲۲.

Ministry of Agriculture Jihad
Jihad Agricultural Organization of Ardabil Province
Agricultural Extension Coordination Management

Ministry of Agriculture Jihad
Agricultural Research, Education and Extension Organization
Ardabil Agriculture and Natural Resources Research and
Education Centre

The Pruning Correct Method in Keshmeshi Cultivar Grape

Author

Adel Pirayesh, *MSc*
Ramazan Ghanjeh, *BSc*
Yousef Jahani, *MSc*

Technical Manual, Number 42, 2015